

- оцінювати формування собівартості та прибутку протягом виробничого періоду;
- оцінювати витрати в розрізі структурним підрозділів підприємства;
- приймати рішення стосовно доцільності здійснення виробництв, ефективності використання ресурсів [2, с. 253].

Отже, система управління витратами відіграє надзвичайно важливу роль у розробці стратегії поведінки підприємства, зокрема дозволяє обґрунтовано підходити до прийняття управлінських рішень під впливом зовнішнього економічного середовища.

Інформаційні джерела:

1. Дем'яненко С. І. Менеджмент аграрних підприємств: [навч. посіб. для студ. вузів] / С. І. Дем'яненко. – К.: КНЕУ, 2005. – 348 с.

2. Шваб Л. І. Економіка підприємства: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. І. Шваб. – К.: Каравела, 2004. – 568 с.

УДК 331:658

О.В. Жилиякова, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

О.А. Нечипоренко, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ У СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ

Важливою складовою антикризового фінансового управління є обґрунтування інновацій у фінансово-господарській діяльності підприємства, як інноваційних видів продукції, інноваційних технологічних процесів, так і інноваційних підходів до обґрунтування фінансово-економічних рішень.

В контексті антикризового управління мова йде про широке впровадження новітніх технологій у процесі стратегічного та оперативного планування антикризових заходів, управління витратами, контролю якості реалізації антикризової програми.

Планування антикризових заходів є ключовим елементом антикризового управління та фінансової санації підприємств. На наш погляд, слід розрізняти два типи планування антикризових заходів: профілактичний та санаційний. Перший тип реалізується на етапі профілактики фінансової кризи – плануються заходи, спрямовані на недопущення фінансової кризи у рамках підсистеми раннього

попередження та реагування. Якщо за умов відсутності системи управління ризиками підприємство опинилося у фінансовій кризі, то слід перейти до планування фінансової санації. Планування антикризових заходів значною мірою підлягає законодавчому регулюванню. Це пов'язано з тим, що банкрутство підприємства торкається широкого спектру учасників фінансових відносин. Нормативно-правове регулювання у цій сфері зумовлено необхідністю створення запобіжників для уникнення маніпуляцій та зловживань окремими групами інтересів.

Вивчення структури плану санації, що затверджена нормативно-правовим актом, дозволяє виокремити ряд недоліків такого підходу до антикризового планування. Незалежно від обставин, за яких реалізуються антикризові заходи, їх планування має здійснюватися на двох рівнях: стратегічному та оперативному. Водночас у рекомендованій Типовій формі санації відсутній стратегічний рівень планування та аналізу.

Необхідною умовою успішного антикризового управління є ефективне управління ризиками, що передбачає їх ідентифікацію, аналіз та нейтралізацію. Однак, у Типовій формі плану санації відсутні механізми управління ризиками.

Для проведення якісної оцінки фінансового стану підприємства, аналізу факторів, що призвели до неплатоспроможності, аналізу структури активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, прибутковості підприємства, довгострокових та поточних фінансових інвестицій необхідними є адекватні методики аналізу, посилення на які у згаданому вище нормативному акті відсутні, що робить аналіз формальним.

Планові заходи щодо відновлення платоспроможності боржника та погашення вимог перед кредиторами, що наведені у розділах V «Заходи з відновлення платоспроможності» та VI «Погашення вимог кредиторів», мають бути інтегровані в систему стратегічного та оперативного планування і підкріплені конкретними плановими показниками. З цією метою має бути розроблена інтегрована система антикризових планів, у тому числі їх форми: план фінансових результатів, план руху грошових коштів, графіки залучення та погашення позик, інвестиційний план, плановий баланс.

Для підвищення якості антикризового планування обґрунтуємо ряд інноваційних інструментів, що належать до арсеналу антикризового фінансового контролінгу. По-перше, в систему антикризового планування слід ввести стратегічну складову. Слушним у цьому розумінні є висновок деяких науковців, що стратегічний контролінг діяльності підприємства і розробка стратегії запобігання його

неплатоспроможності належить до основних заходів антикризового фінансового управління. Стратегічний контролінг охоплює комплекс інструментів із стратегічного планування та контролю, стратегічного управління витратами та вартістю підприємства.

Слід зазначити, що за основні ознаки стратегічного антикризового планування нами прийнято: належність до компетенції топ-менеджменту, концентрація на розвитку підприємства у довгостроковому періоді, значно вищий рівень невизначеності порівняно з оперативним плануванням, формування умов та бази для оперативного планування антикризових заходів.

Зазначені ознаки, на наш погляд, доцільно конкретизувати у напрямку віднесення антикризового стратегічного планування не просто до компетенції топ-менеджменту, а до фінансового контролінгу як складової керівництва компанією.

УДК 336.647/648

Л.Л. Калініченко, д-р екон. наук, проф. (*ХНУБА, Харків*)

К.В. Шип, здоб. вищ. осв. (*ХНУБА, Харків*)

МЕТОДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Підприємницька структура є самоокупною або самофінансованою системою, яка повинна забезпечувати рентабельну роботу. У зв'язку з цим особливого значення набувають способи фінансового забезпечення підприємницької структури. Фінансове забезпечення спрямоване на вирішення таких основних завдань:

- фінансування поточної виробничо-господарської діяльності;
- пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності;
- виконання фінансових зобов'язань перед іншими суб'єктами підприємництва, бюджетом, банками;
- мобілізація фінансових ресурсів в обсязі, необхідному для фінансування виробничого розвитку, збільшення власного капіталу;
- контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів.

Фінансове забезпечення підприємницької структури може бути здійснено у таких формах: